

Izobraževanje o globalnem državljanstvu: pedagoški uvod za mentorje_ice

V našem vse bolj medsebojno povezanem svetu je ključnega pomena, da damo prednost izobraževanju mladih kot globalnih državljanov_k. Če jih naučimo biti globalni_e državljani_ke, jih opremimo z znanjem, veščinami in odnosom, potrebnim za krmarjenje in pozitiven prispevek k naši kompleksni globalni družbi.

Prvič, globalizacija je med seboj povezala narode in ljudstva kot še nikoli doslej. Mladi_e odraščajo v dobi, ko postajajo meje vse bolj luknjaste, tehnologija nas takoj povezuje, globalni izzivi, kot so podnebne spremembe, revščina in konflikti, pa zahtevajo skupno ukrepanje. S tem, ko jih učimo biti globalni_e državljani_ke, jih opolnomočimo, da razumejo ta vprašanja in se ukvarjajo z njimi, tako da spodbujamo občutek odgovornosti in delovanja za ustvarjanje pozitivnih sprememb.

Drugič, izobraževanje o globalnem državljanstvu mladim pomaga razviti občutek pripadnosti širši svetovni skupnosti. Spodbuja jih k prepoznavanju skupnih vrednot in medsebojne povezanosti vsega človeštva. S spodbujanjem tega občutka pripadnosti se lahko zoperstavimo razdiralnim pripovedim in gojimo kulturo strpnosti, vključevanja in spoštovanja človekovih pravic.

Nazadnje, poučevanje mladih, da so globalni_e državljani_ke, prispeva k ustvarjanju bolj pravičnega, miroljubnega in trajnostnega sveta. Z negovanjem njihovega razumevanja socialne pravičnosti, skrbništva nad okoljem in človekovimi pravicami jih opolnomočimo, da izpodbijajo neenakosti, spodbujajo trajnostne prakse in postanejo zagovorniki_ce pozitivnih družbenih sprememb.

Ta modul predstavlja tri koncepte. Prvič, globalna državljanska vzgoja: njen pomen, nameni in cilji. Ta del modula lahko štejejo za vsebino, za katero želimo, da se učenci_ke naučijo z gradivi tega projekta. Drugič, kritična pedagogika: odnos, ki ga želimo imeti kot mentorji_ice, da bo učenje v naši skupini učinkovito. In končno, debatno izobraževanje: orodje, ki ga uporabljamo za pomoč našim učencem_kam pri učenju.

Ključni pojmi

Koncept	Opredelitev
Argumentacija	Postopek konstruiranja in predstavitve argumentov na logičen in prepričljiv način za izražanje stališča ali podporo tezi.
Debatno izobraževanje	Praksa vključevanja učencev_k v strukturirane debate za razvoj veščin raziskovanja, konstruiranja argumentov, javnega nastopanja in kritične analize različnih stališč.
Globalizacija	Vse večja medsebojna povezanost in soodvisnost držav, gospodarstev, kultur in ljudi po vsem svetu, ki ju spodbuja napredek v tehnologiji, komunikaciji in svetovni trgovini.
Globalni jug	Nanaša se na države v gospodarskem razvoju, ki se nahajajo predvsem na južni polobli in se pogosto soočajo s socialno-ekonomskimi izzivi ter nižjo stopnjo industrializacije in infrastrukture.
Globalni sever	Nanaša se na gospodarsko razvite države, ki se nahajajo predvsem na severni polobli, za

Koncept	Opredelitev
	katere so značilni višji življenjski standardi, industrializacija in tehnološki napredek.
Interakcija, osredotočena tema	Metoda skupinske interakcije, ki jo je razvila Ruth Cohn. Poudarja raziskovanje tem, vključevanje kognitivnih, čustvenih in socialnih vidikov ter spodbujanje učenja preko osebne in skupinske rasti.
Izobraževanje globalnem državljanstvu	Izobraževalni okvir, katerega cilj je razvijanje posameznikovega činega znanja, veščin, odnosov in vrednot za razumevanje in dejavno sodelovanje z globalnimi vprašanji ter spodbujanje občutka globalne odgovornosti.
Kritična pedagogika	Izobraževalni pristop, katerega namen je opolnomočiti učence_ke s spodbujanjem kritičnega razmišljanja. Temelji na preizpraševanju družbenih neenakosti in spodbujanju transformativnega delovanja za socialno pravičnost.
Kritično razmišljanje	Sposobnost analiziranja, ocenjevanja in objektivne in logične interpretacije informacij ob upoštevanju več perspektiv in dokazov za oblikovanje dobro utemeljenih sodb in odločitev.
UNESCO	Agencija Združenih narodov, ki spodbuja mednarodno sodelovanje v izobraževanju, znanosti, kulturi in komunikaciji.

Izobraževanje o globalnem državljanstvu

Izobraževanje o globalnem državljanstvu je izobraževalni pristop, katerega namen je spodbujati znanje, spretnosti, stališča in vrednote, potrebne za posameznike_ce, da postanejo aktivni_e, odgovorni_e državljan_i_ke sveta.

Izobraževanje o globalnem državljanstvu zajema tri ključne razsežnosti: kognitivno, socialno-čustveno in vedenjsko. Prizadeva si opolnomočiti učence_ke, da prispevajo k pravičnejšem, mirnejšemu in bolj trajnostnemu svetu s spodbujanjem kritičnega mišljenja, empatije in občutka skupne odgovornosti.

Kognitivna razsežnost: vključuje pridobivanje znanja in razumevanje globalnih vprašanj, sistemov in medsebojnih povezav. Vključuje razvijanje veščin kritičnega mišljenja, analiziranje več perspektiv in prepoznavanje kompleksnosti globalnih izzivov.

Socialno-čustvena razsežnost: osredotoča se na spodbujanje empatije, spoštovanja in medkulturnega razumevanja. Vključuje razvijanje občutka identitete in pripadnosti lokalnim in globalnim skupnostim, vrednotenje različnosti in spodbujanje socialne pravičnosti.

Vedenjska razsežnost: osredotoča se na omogočanje posameznikom_cam, da ukrepajo in se vključijo v odgovorno, aktivno državljanstvo. Vključuje razvijanje veščin za učinkovito komunikacijo, sodelovanje in mirno reševanje konfliktov. Poudarja tudi pomen trajnostnega in etičnega vedenja.

Kot navajajo Unescove smernice, je cilj globalne državljske vzgoje učencem_kam omogočiti:

- Razviti razumevanje globalnih struktur upravljanja, pravic in odgovornosti, globalnih vprašanj in povezav med globalnimi, nacionalnimi in lokalnimi sistemi in procesi.
- Prepoznati in ceniti raznolikost identitet, kot so kultura, jezik, vera, spol in naša skupna človečnost, ter razvijanje spretnosti za življenje v vedno bolj raznolikem svetu.
- Razviti in uporabiti kritične spretnosti za državljansko pismenost, vključno s kritičnim raziskovanjem, informacijsko tehnologijo, medijsko pismenostjo, kritičnim mišljenjem, odločanjem, reševanjem problemov, pogajanji, vzpostavljanjem miru ter osebno in družbeno odgovornostjo.
- Prepoznati in preučiti prepričanja in vrednote ter kako vplivajo na politično in družbeno odločanje, dožemanje družbene pravičnosti in državljansko udejstvovanje.
- Razviti odnos skrbi in empatije do drugih in okolja ter spoštovanja različnosti.
- Razviti vrednote pravičnosti in socialne pravičnosti ter spretnosti za kritično analizo neenakosti na podlagi spola, socialno-ekonomskega statusa, kulture, vere, starosti in drugih vprašanj.
- Sodelovati in prispevati k sodobnim globalnim vprašanjem na lokalni, nacionalni in globalni ravni kot informirani_e, angažirani_e, odgovorni_e in odzivni_e svetovni_e državljan_i_ke.

Definiranje globalizacije

Da bi razumeli, na čem je osredotočeno izobraževanje o globalnem državljanstvu, moramo ponuditi kratek pregled globalizacije. Globalizacija se nanaša na vse večjo medsebojno povezanost in soodvisnost držav, gospodarstev, kultur in ljudi po vsem svetu. Vključuje izmenjavo blaga, storitev, informacij, idej in tehnologij na svetovni ravni. Globalizacija zajema različne razsežnosti, vključno z ekonomskimi, političnimi, socialnimi, kulturnimi in tehnološkimi vidiki.

Z gospodarskega vidika se globalizacija nanaša na integracijo nacionalnih gospodarstev v globalni gospodarski sistem. Vključuje liberalizacijo trgovine in naložb, odpravo ovir za pretok blaga, storitev in kapitala ter ustanavljanje večnacionalnih družb, ki delujejo čezmejno. Rast svetovne trgovine, mednarodni finančni tokovi in nastanek globalnih dobavnih verig so osrednji vidiki gospodarske globalizacije.

Politično je globalizacija preoblikovala dinamiko mednarodnih odnosov. Pripeljala je do oblikovanja mednarodnih organizacij in institucij, kot so Združeni narodi, Svetovna trgovinska organizacija in Mednarodni denarni sklad, katerih namen je spodbujati globalno sodelovanje in obravnavati globalne izzive. Globalizacija je spodbudila tudi razprave o vprašanjih suverenosti, nacionalne identitete in razmerja moči med narodi.

Z družbenega vidika je globalizacija olajšala izmenjavo idej, vrednot in kulturnih praks med različnimi družbami. Povzročila je širjenje popularne kulture, širjenje znanja in informacij prek množičnih medijev in interneta ter nastanek globalnih družbenih gibanj. Vendar pa je sprožila tudi pomisleke glede kulturne homogenizacije, erozije lokalnih tradicij in prevlade zahodnih kulturnih norm.

V kulturnem smislu je globalizacija spodbudila tako kulturno raznolikost kot hibridizacijo. To je pripeljalo do mešanja različnih kulturnih tradicij, jezikov in življenjskih slogov. Globalizacija je olajšala kulturno izmenjavo in dialog ter posameznikom omogočila sodelovanje z različnimi pogledi in izkušnjami. Hkrati je sprožila razprave o kulturnem imperializmu in ohranjanju kulturne dediščine. Povezan koncept je »amerikanizacija« ali »zahodnjaštvo«.

S tehnološkega vidika je globalizacijo olajšal napredek v prometu, komunikaciji in informacijski tehnologiji. Inovacije v transportu so naredile pretok blaga in ljudi učinkovitejši, medtem ko je napredek komunikacijskih tehnologij preoblikoval način dostopa do informacij in njihove skupne rabe po vsem svetu. Zlasti internet je revolucioniral globalno povezanost in olajšal čezmejno komunikacijo in sodelovanje.

Zgodovinski razvoj globalizacije sega v starodavne čase, ko so trgovske mreže in poti kulturne izmenjave povezovale oddaljene civilizacije. Sodobna faza globalizacije je dobila zagon v poznem 20. stoletju. Tehnološki napredki, kot sta internet in izboljšave v prometu, so imeli pomembno vlogo pri pospeševanju globalizacije v tem obdobju.

Globalizacija se odvija v kontekstu neenakomerno razdeljenega sveta, kjer gospodarsko, politično in kulturno moč v veliki meri obvladujejo interesi globalnega severa. V zadnjih desetletjih se je dostop do te moči odprl bolj raznoliki eliti s povečanjem gospodarske in kulturne moči držav, kot so Kitajska, Južna Koreja, Brazilija in Indija. To odprtje je prineslo veliko novosti v tem, kako te države izzivajo zahodno moč, in ima kompleksne učinke na preostali del svetovnega juga.

Uporabljamo izraza »globalni sever« in »globalni jug« namesto »razvit« in »v razvoju« ali »zahodni« in »nezahodni«. Menimo, da je to bolje, ker priznava zapletenost in dinamiko moči, povezano z globalnimi neenakostmi. Izraza »razvit« in »v razvoju« pomenita linearno napredovanje, kar nakazuje, da so nekatere države ali regije same po sebi naprednejše ali boljše. Vendar pa to preveč poenostavi različne realnosti in izzive, s katerimi se soočajo narodi.

Po drugi strani pa izraza »globalni sever« in »globalni jug« poudarjata strukturna neravnovesja med gospodarsko naprednimi in manj razvitimi regijami. Prepoznavajo zgodovinske in tekoče procese kolonizacije, izkoriščanja in razlik v moči, ki oblikujejo globalne odnose.

Cilji izobraževanja o globalnem državljanstvu

Sledimo Unescovim učnim ciljem za najstnike_ce in mlade odrasle pri postavljanju ciljev za to, kar želimo poučevati v tem projektu. Tukaj lahko najdete te cilje v obliki tabele, vzete iz Unescovega vodnika o globalnem izobraževanju.

TEME	UČNI CILJI
1. Lokalni, nacionalni in globalni sistemi in strukture	Kritično analizirati globalne sisteme upravljanja, strukture in procese ter oceniti posledice za globalno državljanstvo
2. Vprašanja, ki vplivajo na interakcijo in povezanost skupnosti na lokalni, nacionalni in globalni ravni	Kritično preučiti lokalne, nacionalne in globalne probleme, odgovornosti in posledice odločanja, preučiti in predlagati ustrezne odgovore
3. Osnovne predpostavke in dinamika moči	Kritično oceniti načine, na katere dinamika moči vpliva na glas, vpliv, dostop do virov, odločanje in upravljanje
4. Različne ravni identitete	Kritično preučiti načine, kako različne ravni identitete komunicirajo in živijo v miru z družbenimi skupinami
5. Različne skupnosti, ki jim ljudje pripadajo, in kako so te povezane	Kritično oceniti povezanost med različnimi skupinami, skupnostmi in državami
6. Drugačnost in spoštovanje različnosti	Razviti in uporabiti vrednote, stališča in veščine za upravljanje in sodelovanje z različnimi skupinami in pogledi
7. Ukrepi, ki se lahko izvajajo individualno in skupno	Razviti in uporabiti veščine za učinkovito državljansko udejstvovanje
8. Etično odgovorno ravnanje	Kritično oceniti vprašanja socialne pravičnosti in etične odgovornosti ter ukrepati proti diskriminaciji in neenakosti
9. Zavzetost in ukrepanje	Predlagati ukrepe in postati nosilci pozitivnih sprememb

Kritična pedagogika

V tem poglavju raziskujemo pristopa dveh reformatorjev izobraževanja. Prvi je Paulo Freire, brazilski pedagog, ki je temeljni teoretik kritične pedagogike. Druga je Ruth Cohn, nemško-judovska psihoanalitičarka, ki je razvila metodo za delo s skupinami, imenovano tematsko osredotočena interakcija. Razdelek o Freireju lahko razumemo kot povabilo k razmisleku o vrednotah, ki bi jih morali imeti kot učitelj_ice, da bi učencem_kam odprli nove perspektive. Razdelek o Cohn predstavlja metode, ki jih lahko uporabite za učinkovito delo s skupinami.

Paulo Freire in pedagogika zatiranih

Paulo Freire, brazilski pedagog in filozof, je najbolj znan po svojem vplivnem delu na področju kritične pedagogike. Njegove izkušnje z izobraževanjem v Braziliji so imele pomembno vlogo pri razvoju njegovih teorij.

Freire se je rodil leta 1921 v družini srednjega razreda v Recifeju v Braziliji. Svetovna gospodarska kriza je močno prizadela njegovo družino in jo pripeljala v revščino. Ta osebna izkušnja revščine je močno vplivala na Freirejevo razumevanje izobraževanja in družbe.

Freire je svojo kariero v izobraževanju začel kot učitelj portugalščine. Njegovo delo se je kmalu obrnilo na vprašanje nepismenosti med revnimi v Braziliji. V šestdesetih letih prejšnjega stoletja je prevzel vodenje programa opismenjevanja odraslih za Nacionalno službo za industrijo, pobudo, namenjeno zmanjšanju stopnje nepismenosti med delavci_kami.

V tem času se je Freire močno zavedel povezave med nepismenostjo ter družbeno in politično marginalizacijo. Spoznal je, da tradicionalne metode izobraževanja, kjer učitelj_ica podaja znanje pasivnim učencem_kam, ne uspejo obravnavati družbeno-ekonomskih realnosti učencev_k. Ta tradicionalni koncept izobraževanja ni spodbujal kritičnega razmišljanja ali aktivnega sodelovanja učencev_k. Še huje, verjel je, da poustvarja obstoječe stereotipe med učenci_kami.

Freire je razvil nov pristop k izobraževanju, kasneje znan kot »kritična pedagogika«, katerega cilj je bil opolnomočiti učence_ke, da se sprašujejo in izpodbijajo prevladujoče družbene pripovedi in strukture, ki ohranjajo njihove življenjske razmere takšne kot so. Izobraževanje je videl kot orodje za politične in družbene spremembe, kjer lahko učenci_ke postanejo aktivni_e udeleženci_ke lastnega učenja, kar vodi k preobrazbi njihovih individualnih življenj in družbe na splošno.

Njegova metoda je vključevala izobraževanje o postavljanju problemov, kjer se učitelj_ice in učenci_ke skupaj učijo skozi dialog o vprašanjih iz resničnega sveta. Ta pristop je bil prvič orisan v njegovem temeljnem delu »*Pedagogy of the Oppressed*« (Pedagogika zatiranih), ki ga je napisal med svojim izgnanstvom po vojaškem udaru v Braziliji leta 1964. Kljub političnim izzivom, s katerimi se je soočal, so bile njegove izkušnje in opažanja v brazilskem izobraževanju temeljnega pomena za razvoj njegove transformativno izobraževalne filozofije.

Epistemološka radovednost

Osrednji del kritične pedagogike je »epistemološka radovednost« (pripravljenost za učenje). Ta radovednost vključuje globoko razumevanje teme, ki presega dejstva na površinski ravni. V nasprotju stremi proti temu, da bi se spraševali o izvoru, pomenu in posledicah znanja, ki ga imamo. Ta

temeljni koncept, čeprav je preprost, postane precej zapleten, če ga uporabimo za politiko znanja in izobraževanja v medijih in formalnih šolskih okoljih.

Epistemološka radovednost presega zgolj razumevanje subjekta. Spodbuja nas k vprašanju, zakaj se določena tema šteje za dovolj pomembno, da je predstavljena v medijih ali vključena v uradni šolski kurikulum. Spodbuja nas, da razmislimo, čigavim interesom koristijo te informacije, kako so bile pridobljene in njihov namen. Ta radovednost preoblikuje naš odnos do znanja in kako ga dojemamo v medijih in izobraževanju.

Ko preučujemo teme, kot je na primer revščina, se ne osredotočamo le na statistične podatke in vladna poročila. Namesto tega skušamo razumeti razloge za njen obstoj, kako je vsak dan živeti v revščini in kako jo lahko globalno ublažimo. Primer te vrste radovednosti v akciji na področju ekonomije je delo nobelovih nagrajencev za ekonomijo Esther Duflo in Abherita Mukerjeeja. Izpodbijala sta splošno uveljavljena mnenja, da se obubožani ljudje odločajo neracionalno in da je to razlog, zakaj so revni_e. Raziskovala sta, zakaj se revni ljudje odločajo tako, kot se in razkrila racionalnost v ozadju odločitev. To sta uporabila za spodbujanje novih programov za boj proti revščini. Ta razlika v pristopu bistveno razlikuje tradicionalno razumevanje predmeta od kritičnega.

Ta perspektiva nam omogoča, da spoznamo, da je proizvodnja in potrjevanje znanja več, kot si sprva mislimo. Ne zanašamo se samo na elitne ustvarjalce_ke znanja, tiste, ki objavljajo v vrhunskih akademskih revijah. Znanje iščemo povsod, vključno s kraji, kjer najdemo ljudi z nizkim statusom, ki so v prevladujoči matriki moči pogosto zavrnjeni_e in spregledani_e. Presenetljivo je, da pogosto v teh spregledanih prostorih odkrijemo transformativne vpoglede, ki lahko spremenijo naša življenja in življenja mnogih drugih.

Debatno izobraževanje je tesno povezano s konceptom epistemološke radovednosti Paula Freireja. Pri debati se učence_ke spodbuja h kritični analizi in preučevanju različnih tem, podobno kot pri izvajanju epistemološke radovednosti. Usposobljeni_e so ne samo za razumevanje teme, temveč tudi za razumevanje njene temeljne dinamike, konteksta, v katerem obstaja, njenih vzrokov in posledic ter njenih posledic. Debaterji_ke to počnejo tako, da kritično analizirajo stališča nasprotni strani in so nagrajeni_e za dvom o predpostavkah in prepričanjih.

Spretnost kritičnega mišljenja, ki je bistvenega pomena tako v debatnem izobraževanju kot v Freirejevi pedagoški filozofiji, spodbuja aktiven in ne pasiven odnos do znanja. To ustreza Freirejevemu prepričanju, da mora biti izobraževanje dialog, ne pa monolog. Debaterji_ke so aktivni_e učenci_ke, sprašujejo, izzivajo in se ukvarjajo z informacijami, namesto da bi jih zgolj pasivno sprejemali_e.

Temeljna stališča za učitelje_ice, ki uporabljajo kritično pedagogiko

Tukaj je nekaj temeljnih stališč, ki jih lahko kot učitelj_ica uporabite ko prakticirate Freirejevo izobraževalno filozofijo. Vabimo vas, da razmislite o treh od teh odnosov in pomislite na trenutke, ko ste čutili, da ste uspešno utelešili ali (vede ali nevede) niste uspeli ohraniti tega odnosa.

1. Dialoški pristop: Učitelji_ce naj spodbujajo dialog, ne le monologa. Morali bi se učiti od svojih učencev_k tako kot se učenci_ke učijo od njih.
2. Izobraževanje s postavljanjem problemov: Namesto da bi učence_ke obravnavali kot pasivne prejemnike_ce znanja, bi morali_e učitelji_ce učence_ke vključiti v izobraževanje s postavljanjem problemov, pri čemer bi problematiko iz resničnega sveta uporabili_e kot osnovo za učenje in razumevanje.

3. Kritična zavest: Učitelji_ce bi si morali_e prizadevati za razvoj kritične zavesti pri svojih učencih_kah. To omogoča razumevanje in izziv družbeno-kulturnega in političnega konteksta, ki vpliva na njihova življenje. To pomeni, da je v glavah učencev_k kritičen odnos. Učitelji_ce bi morali_e spodbujati učence_ke, da se sprašujejo o prevladujočih naracijah, ideologijah in strukturah v družbi.
4. Opolnomočenje: Učitelji_ce bi morali_e videti svojo vlogo ne le kot izobraževalci_ke, ampak tudi kot pospeševalci_ke opolnomočenja. Izobraževanje bi moralo biti orodje, s katerim lahko učenci_ke uveljavljajo nadzor nad svojim življenjem in družbenimi razmerami.
5. Usmerjenost k socialni pravičnosti: Ključni cilj kritične pedagogike je spodbujanje socialne pravičnosti. Učitelji_ce bi si morali_e prizadevati, da bi svoje učence_ke ozaveščali_e o družbenih neenakostih in nepravičnosti ter jih navdihnili_e, da si prizadevajo za njihovo odpravo.
6. Spoštovanje različnosti: Učitelji_ce bi morali_e spoštovati in ceniti različna ozadja in izkušnje svojih učencev_k, jih vključiti v učni proces, legitimizirati njihove perspektive in razumeti, da je učitelj_ica pogosto manj obveščena_a o izkušnjah svojih učencev_k kot oni sami. Učitelji_ca bi morali_a razumeti in poučevati na način, ki upošteva družbeni, kulturni in politični kontekst svojih učencev_k. To vključuje prepoznavanje vpliva teh dejavnikov na učenje in življenje.
7. Demokratizacija razreda: Učitelji_ce naj si prizadevajo za demokratičen razred, kjer je moč deljena in ima vsak_a učenec_ka enake možnosti za sodelovanje in izražanje svojega mnenja.
8. Transformativno delovanje: Končni cilj učenja je transformativno delovanje. Učitelji_ce bi morali_e učence_ke navdihniti, da uporabijo naučeno za pozitivno spremembo v svojih življenjih in skupnostih.
9. Razmislek: Učitelji_ce bi morali_e spodbujati in izvajati reflektivno razmišljanje, tako zase kot za svoje učence_ke. To vključuje razmišljanje o njihovih praksah poučevanja, pristranskosti in o tem, kako te vplivajo na učenje njihovih učencev_k.
10. Vključevanje v skupnost: Učitelji_ce bi morali_e povezati učilnico s širšo skupnostjo in ustvariti priložnosti za učence_ke, da se ukvarjajo z vprašanji iz resničnega sveta v svojih skupnostih.

Ruth Cohn in interakcija, osredotočena na temo

Ruth Cohn je bila psihologinja, vzgojiteljica in skupinska terapevtka, ki je razvila tematsko osredotočeno interakcijo (v tuji literaturi jo najdete pod kratico TCI). Rojena v Berlinu v Nemčiji, je odraščala v družini pedagogov in se že v mladosti začela zanimati za psihologijo in filozofijo.

Zaradi odraščanja med vzponom nacizma in kasnejše emigracije v Švico, da bi se izognila pregonanju, je Cohn izkusila veliko reči ki so močno vplivale na njen pogled in pristop k skupinskemu delu. Bila je priča moči skupinske dinamike, tako pozitivne kot negativne, ter pomembnosti spodbujanja razumevanja in sodelovanja med posamezniki_cami.

V petdesetih letih prejšnjega stoletja je Cohn začela razvijati svoj pristop k skupinskemu delu, ki je kasneje postal znan kot tematsko osredotočena interakcija. Združila je svoje znanje psihologije, filozofije in izobraževanja, da bi ustvarila celovit okvir, ki poudarja integracijo posameznika_ce, skupine in naloge ali teme. Njeno zanimanje je sprožila njena želja po razširitvi obsega terapevtskih pristopov, da bi vključevali več ljudi kot le tistih vključenih v dinamiko pacient_ka-terapevt_ka.

Cohn je verjela, da učinkovito skupinsko delo zahteva ravnotežje med osebno rastjo in kolektivnim razvojem. Poudarila je pomen prepoznavanja in vrednotenja edinstvenih perspektiv in prispevkov vsakega_e posameznika_ce v kontekstu skupine. Njen pristop je želel ustvariti vzdušje medsebojnega spoštovanja, pristnosti in odprtega dialoga, kjer bi lahko udeleženci_ke poglobljeno raziskovali_e in razumeli_e izbrano temo.

Interakcija, osredotočena na temo (TCI)

Bistveni elementi TCI temeljijo na 4-faktorskem modelu in dinamičnem ravnovesju.

Vsako skupino definirajo štiri dejavniki: JAZ (posameznik_ca), MI (skupinska interakcija), ONO (tema) in KROG (kontekst). Iskanje ravnovesja med temi dejavniki tvori temelj skupinskega dela TCI.

Vodja skupine TCI se osredotoča na ohranjanje dinamičnega ravnovesja med štirimi dejavniki. To ravnovesje vključuje intelektualno in čustveno sodelovanje, napor in sprostitvev, govorjenje, tišino in aktivnost. Izraz »dinamičen« nakazuje, da ravnotežje ni fiksno, temveč del stalnega procesa.

Tema (IT) določa skupno nalogo in cilj skupinskega dela. Vsaka tema delovnega obdobja je povezana s splošno temo predmeta. Udeležence_ke mora obravnavati celostno, upoštevati njihovo razvojno stopnjo in jih voditi k naslednjemu koraku. Tema mora biti dovolj splošna, da se je lahko vključijo vsi_e udeleženci_ke, hkrati pa jih mora usmerjati

Sodelujoči_a vodja je del sistema, saj deluje hkrati kot udeleženec_ka in vodja. Kot udeleženec_ka modelira postulate (glej spodaj) in verodostojno prispeva svoje misli in občutke. Kot vodja zaznava, oblikuje in predstavlja teme, ki podpirajo skupinski proces. Predlaga strukture in zagotavlja njihovo vzdrževanje, pri tem pa upošteva ravnovesje med dejavniki jaz, mi, ono in krog.

Vrednote in pogled na človeštvo v TCI temeljijo na treh aksiomih:

- (1) Posameznik_ca je psiho-biološka enota, avtonomna, a soodvisna od vesolja. Z drugimi besedami, nismo le naši možgani, smo utelešeni_e: obstajamo v prostoru okoli nas in ta vpliva na nas, nismo le prisotni_e v svoji glavi.
- (2) Vsa živa bitja, njihova rast in propad si zaslužijo spoštovanje. Spoštovanje rasti je osnova vrednotenja odločitev, medtem ko nehumanost ogroža tisto, kar je vredno.
- (3) Svobodno odločanje deluje znotraj začasnih notranjih in zunanjih meja, ki jih je mogoče širiti.

Iz teh vrednot izhajata dva splošna postulata: (1) Zavedajte se svoje notranje in zunanje situacije, sprejemajte odgovorne odločitve, ki upoštevajo druge in sebe. V bistvu bodite sam_a svoj_a »predsednik_ca«! (2) Motnje in vključitve imajo prednost. Glejte nanje kot na priložnosti in znake spregledanih ali potlačenih vidikov.

Obstaja niz pomožnih postulatov, ki voditeljem_cam pomagajo pri delu s svojimi skupinami. To so smernice: pomagajo, ko pomagajo, ko ne, pač ne. Lahko si zamislite situacije, v katerih ste odkrili motnje v skupini, s katero ste delali, in razmislite, ali bi vam ti postulati pomagali, da bi se s temi motnjami boljše spopadli_e.

1. Predstavite se, ko govorite. Uporabite »jaz« namesto »mi« in uporabljajte glagole v ednini, da prevzimate individualno odgovornost. Nejasni izrazi v neposrednem govoru so poskus izogibanja osebni odgovornosti.
2. Ko postavite vprašanje, pojasnite, zakaj ste ga vprašali in kaj vam to pomeni. Govorite zase in se izogibajte spreminjanju vprašanj v intervju. Vprašanja brez resnične želje po informacijah so neiskrena. Izogibajte se uporabi vprašanj za prikrievanje lastnih mnenj ali skritih motivov.

3. V komunikaciji bodite pristni in izbirčni. Zavedajte se svojih misli in občutkov ter temu primerno izbirajte besede in dejanja.
4. Raje reagirajte kot interpretirajte. Prezgodnje interpretacije lahko vodijo v obrambo in ovirajo učinkovito komunikacijo.
5. Izogibajte se posploševanju, saj moti skupinski proces.
6. Ko razpravljate o drugih, pojasnite, kaj za vas to pomeni. Izjave o drugih udeležencih_kah so povsem osebna mnenja.
7. Zasebni pogovori bi morali imeti nižjo prednost. Čeprav so pomembni, lahko zmotijo skupinski proces. Če želite nekaj pomembnega deliti s sosedom_o, razmislite o tem, da bi to delili s celotno skupino.
8. Dovolite, da govori samo ena oseba hkrati. Povezanost skupine je odvisna od tega, ali udeleženci_ke izkazujejo zanimanje drug za drugega. Zanimati se za druge pomeni biti pozoren_na na njihove izjave in dejanja. Zato se morajo izjave pojavljati ena za drugo.
9. Če želi več ljudi govoriti hkrati, uporabite ključne besede, da sporočite temo, o kateri želite razpravljati. Naj skupina določi vrstni red govora, da zagotovi, da dominantni_e posamezniki_ce ne prevladujejo v pogovoru in da tišji_e posamezniki_ce ne bodo prezrti_e.

Debatno izobraževanje

Debatna vzgoja je izobraževalni pristop, ki vključuje strukturirane in formalizirane debate kot sredstvo za razvijanje kritičnega mišljenja, komunikacijskih in argumentacijskih sposobnosti učencev_k. Učencem_kam ponuja priložnosti za raziskovanje, ustvarjanje dobro utemeljenih argumentov in javno nastopanje. Skozi debato se učenci_ke naučijo analizirati različne perspektive, vrednotiti dokaze in učinkovito posredovati svoje ideje.

Debatno izobraževanje je že dolgo priznано po svoji sposobnosti spodbujanja kritičnega mišljenja, sodelovalnih veščin in dobrega državljanstva. Debatiranje pomaga učencem_kam razviti bistvene veščine, ki lahko vodijo do vseživljenjskega učnega in družbenega uspeha.

Rezultati debatne vzgoje

Kritično razmišljanje

Ena najpomembnejših prednosti debatnega izobraževanja je razvoj sposobnosti kritičnega mišljenja. Kritično mišljenje je intelektualno discipliniran proces aktivnega in spretnega konceptualiziranja, uporabe, analiziranja, sintetiziranja in vrednotenja informacij. Številne študije so pokazale, da so učenci_ke, ki so sodelovali_e v debatnih programih, pokazali_e izboljšane sposobnosti kritičnega razmišljanja v primerjavi s svojimi nedebatiranimi vrstniki_cami, ker debata pomaga oblikovati razmišljanje učencev_k v sodelovalnih in analitičnih okoljih.

Spretnosti sodelovanja

Debata pomaga učencem_kam razviti spretnosti sodelovanja. Ko udeleženci_ke skupaj gradijo in branijo svoje argumente, se učijo pomena sodelovanja, komunikacije in aktivnega poslušanja. Z vključevanjem v debate se učenci_ke naučijo spoštovati različna mnenja, se pogajati in najti skupne točke, kar so neprecenljive veščine za delo v skupini in krmarjenje med raznoliko delovno silo.

Aktivno državljanstvo

Poleg akademskih koristi ima debatno izobraževanje ključno vlogo pri spodbujanju aktivnega državljanstva. Debata spodbuja učence_ke k razvoju občutka družbene odgovornosti in globalne zavesti, saj so debaterji_ke izpostavljeni_e različnim lokalnim in mednarodnim vprašanjem.

Na kakšen način debatno izobraževanje dosega te rezultate?

Poglejmo, kako izobraževanje z debato doseže te cilje in na kaj morate biti pripravljeni_e med debato. Tukaj je nekaj mehanizmov, ki so prisotni v večini oblik debatnega poučevanja:

1. Aktivno učenje: Debatno izobraževanje postavi učence_ke v aktivno vlogo, kjer se morajo ukvarjati z gradivom, o njem kritično razmišljati in ga uporabiti v situacijah v resničnem svetu. Ključno je, da aktivno učenje pogosto poveča stopnjo motivacije učencev_k.
2. Strukturiranje informacij: Ko učenci_ke debatirajo, se naučijo analizirati in reorganizirati informacije, da bi ustvarili_e prepričljive argumente. Ta proces kognitivnega prestrukturiranja jim omogoča, da na probleme gledajo z različnih perspektiv, spodbuja intelektualno prožnost in spretnosti za reševanje problemov.
3. Praksa in utrjevanje: Debatno izobraževanje učencem_kam ponuja priložnost, da vadijo in utrjujejo svoje sposobnosti kritičnega mišljenja, raziskovanja, pisanja in javnega nastopanja. S ponavljanjem in izpostavljanjem učenci_ke postopoma izboljšujejo svoje sposobnosti in pridobivajo samozavest pri uporabi teh veščin v različnih akademskih in poklicnih kontekstih.
4. Družbena interakcija: Debata je sama po sebi družbena dejavnost, ki od udeležencev_k zahteva, da sodelujejo z drugimi, upoštevajo različna stališča in se odzovejo na nasprotujoče si argumente. Ta proces pomaga razviti pomembne socialne veščine, kot so aktivno poslušanje, empatija in pogajanje, hkrati pa spodbuja strpnost in spoštovanje različnih mnenj.

Gradniki debatnih srečanj

Debatna vzgoja ponuja nekaj gradnikov, ki so vedno prisotni, da se ti mehanizmi lahko pojavijo. Ti gradniki so neodvisni od posebej izbranega formata debate in se pojavljajo povsod (najbolj razširjeni formati so recimo *Worlds Schools*, *British Parliamentary* ali *Lincoln-Douglas*).

1. Jasni cilji in pričakovanja: Določanje jasnih ciljev in pričakovanj za učence_ke je ključnega pomena. Povedati bi morali namen debatnih dejavnosti in razložiti veščine, ki jih želijo razviti za vsako posamezno sejo. Za napredne učence_ke, ki so že ponotranjili_e zapleten nabor zahtev, ki so vključene v točkovanje formata debate (kot so vsebina, stil in strategija), lahko povratne informacije sledijo tem kriterijem. Za učence_ke, ki še niso tako daleč na svoji debatni poti, cilje prilagodite.
2. Strukturiran format: Dobro strukturiran format debate, kot je format *Worlds Schools*, nudi učencem_kam okvir za organizacijo svojih argumentov in sledenje toku debate. Ta struktura spodbuja logične in koherentne argumente, hkrati pa urejeno in spoštljivo izmenjavo idej. Vendar zapletenost debatnih formatov pomeni, da niso vedno najboljši način za poučevanje debatnih veščin.
3. Razvoj spretnosti: Mentorji_ice bi morali izrecno poučevati veščine, kot so kritično mišljenje, učinkovita komunikacija, aktivno poslušanje in sodelovanje. Vključevanje dejavnosti, ki se osredotočajo na te veščine, kot so možganske nevihte, vaje zavračanja in skupinske razprave, bi učencem_kam pomagale najti boljši način, da posebej izpopolnijo svoje veščine.

4. Izbira tem: Izbira ustreznih in privlačnih tem je bistvenega pomena za vzbuditev zanimanja učencev_k in spodbujanje intelektualne radovednosti. Teme naj bodo diskutabilne, zahtevne in pravične. Teme lahko ustvarijo učenci_ke ali pa jih izberete sami – če dobro razumete, kaj se bo vašim učencem_kam zdelo zanimivo. Teme, izbrane tu, so izbrali_e učitelji_ce, ki imajo veliko izkušenj z delom z mladimi na teh področjih.
5. Raziskovanje in priprava: Učinkovito debatno izobraževanje od učencev_k zahteva temeljito raziskovanje in pripravo argumentov. Zagotoviti morate smernice o raziskovalnih metodah, verodostojnih virih in konstrukciji argumentov. Poudarjanje pomena argumentov, ki temeljijo na dokazih, in priznavanje protiargumentov bo učencem_kam pomagalo razviti dobro zaokrožene poglede.
6. Povratne informacije in ocenjevanje: Zagotavljanje konstruktivnih povratnih informacij in ocenjevanje je bistveno za rast učencev_k. Mentorji_ice bi morali_e ponuditi prilagojene povratne informacije o prednostih učencev_k in področjih za izboljšave. Uvedba poštene in pregledne ocenjevalne rubrike lahko pomaga spremljati napredek in meriti učinkovitost debatnega izobraževalnega programa.
7. Spodbujanje podpornega okolja: Spodbujanje spoštljivega in vključujočega ozračja je ključnega pomena za učinkovito debatno izobraževanje. Med debatami morate poudariti pomen aktivnega poslušanja, empatije in medsebojnega spoštovanja, hkrati pa spodbujati odprtost in vrednost različnih pogledov. Na debato lahko gledamo kot na stresno dejavnost. Po navadi ko smo pod stresom smo manj dovzetni za nove informacije in učne izkušnje. Podporno okolje in pozitivne povratne informacije pomagajo učencem_kam ustvariti občutek varnosti.

Iz teh sedmih gradnikov lahko ugotovite, da mora seja vedno vključevati:

1. Učni cilj za uro, ki je prilagojen določeni spretnosti ali nizu med seboj povezanih veščin, za katere želite, da jih vaši_e učenci_ke izboljšajo;
2. Vajo ali niz vaj, ki učencem_kam pomagajo izpopolniti te posebne veščine;
3. Smernice ali pravilo, ki bi ga učenci_ke morali_e slišati, odkriti, razumeti, privoliti ali usvojiti, ki jim pomaga razviti te veščine;
4. Podporno okolje in pozitivnega_no učitelja_ico, ki je motiviran_a pomagati učencemkam na njihovi poti.

Najpogostejše oblike debatnih formatov

Izobraževanje o debati najpogosteje poteka v obliki sledenja formatu debate. Spodaj boste našli nekaj navodil za uporabo enega od treh formatov razprave.

Lagerhuis (spodnji dom) debata

Opis: Oblika debate *Lagerhuis* se pogosto uporablja na Nizozemskem in sledi strukturiranemu urniku. Običajno je sestavljen iz več krogov z določenim časom govora za vsakega_o udeleženca_ko ali ekipo.

Vloge govorcev_k: V debati *Lagerhuis* so udeleženci_ke razdeljeni_e na dve strani, pogosto imenovani ekipi »za« in »proti«. Vsaka ekipa ima imenovanega_o vodjo, ki predstavi uvodni govor, sledijo pa mu/ji izmenični_e govorce_ki z vsake strani, ki predstavljajo argumente in se ukvarjajo z zavrnitvami. Govorci_ke vstanejo, ko želijo govoriti, moderator_ka pa jih razdeli. Po 10 minutah te razprave v dvorani imenovani_e govorniki_ke povzamejo argumente za svojo stran.

Ocenjevanje: Ocenjevanje v debati *Lagerhuis* običajno temelji na različnih merilih, vključno z jasnostjo argumentov, uporabo primerov in anekdot ter učinkovitim timskim delom.

Svetovno šolsko prvenstvo v debati (WSDC)

Opis: Format WS se uporablja v mednarodnih debatnih okoljih, vključno s Svetovnim šolskim prvenstvom v debati.

Vloge govorcev_k: Vsako debato sestavljata dve ekipi, s tremi govorcami_kami na vsaki strani. Vloge vključujejo predsednika_co propozicije, podpredsednika_co propozicije, člana_ico vlade, vodjo negacije, namestnika_co vodje negacije in člana_ico negacije. Vsak_a govorec_ka ima določen čas za govor (običajno 8 minut za vsebinske in polovico tega za zaključne govore) ter predstavi svoje argumente in se ustrezno vključi v zavrnitve.

Ocenjevanje: WS debate se ocenjujejo na podlagi vrste meril, kot so moč argumentov, učinkovito timsko delo, sposobnost odzivanja na nasprotujoče argumente, slog in podajanje ter strateška poraba časa. Sodniki_ce ocenijo celotno uspešnost vsake ekipe in posameznih govorcev_k, da določijo zmagovalno ekipo vsake debate.

Britanska parlamentarna razprava (BP)

Opis: Britanske parlamentarne debate se običajno uporabljajo v Združenem kraljestvu in sledijo strukturiranemu urniku z več krogi. Debate običajno vključujejo štiri ekipe, ki tekmujejo med seboj.

Vloge govorcev_k: V razpravah BP se ekipi imenujeta »vlada« in »opozicija«. Vsako ekipo sestavljata dva_e govorcev_ki, skupaj pa so štiri ekipe: dve ekipi za in dve ekipi proti debatni trditvi. Vsak_a govorec_ka ima določen čas govora in odgovornosti pri predstavitvi argumentov in vključevanju v zavrnitve.

Ocenjevanje: Debate BP se ocenjujejo glede na vsebino argumenta, način govora in strategijo, ki so ji ekipe sledile. Sodniki_ce ocenijo uspešnost vsake ekipe in posameznih govorcev_k, da določijo zmagovalno ekipo vsake debate.